

*‘Efficiënt en effectief in een transformerende omgeving; dienstbaar aan de
publieke meerwaarde’*

Algemene beleidsmatige en financiële kaders t.b.v. begroting 2024

1. INLEIDING:

Zoals door u bepaald en vanuit goed governance te doen gebruikelijk, heeft ook dit jaar het Dagelijks Bestuur (in haar vergadering van 26 oktober 2022; vooruitlopende op de begrotingscyclus) een notitie vastgesteld, welke dient als kaderstelling voor de begroting van 2024. Conform artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) is het bestuur verplicht vóór 15 april van 2023 de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten van de gemeenschappelijke regeling RD Maasland (hierna: RDM) ter hand te stellen.

Dit alles doen we met de wetenschap, dat RDM dit al sinds 14 januari 1963 (dus 60 jaar in 2023) vormgeeft voor haar leden. Met gepaste trots vermelden we dan ook dat de oudste gemeenschappelijke regeling van Nederland nog altijd efficiënt en effectief haar dienst aanbiedt. In die 60 jaar zullen er best roerige tijden zijn geweest; maar het behoeft geen additionele onderbouwing om te mogen stellen, dat het huidige tijdsgewricht en haar uitdagingen als uitzonderlijk mogen worden betiteld. Het voorliggende stuk kent dan ook veel uitdagingen en opgaven welke niet specifiek voor RDM gelden, maar veelal in generieke zin voor alle bedrijven in Nederland. Prijsstijgingen, crisissen en grote globale problematieken hebben ook invloed op onze begroting. Daar waar we in de voorgaande jaren vooral belemmeringen ondervonden door de coronapandemie, is de huidige polycrisis een uitdaging op zich. De daarmee samenhangende onzekerheden maakt het opstellen van een Kadernota enerzijds en een stabiele begroting anderzijds tot een bijzondere uitdaging.

Desalniettemin heeft het Dagelijks Bestuur en het Managementteam van RDM met de grootste zorgvuldigheid ook dit jaar weer getracht deze Kadernota vorm te geven met de meest actuele denklijnen en cijfers (en de daaruit voortvloeiende aannames).

2. BELEIDSMATIGE KADERS:

Samenwerking:

Ook in 2022 heeft het Dagelijks Bestuur van RD Maasland getracht u in de loop van het jaar te voorzien van adequate informatie over de meest actuele stand van uw gemeenschappelijke regeling. Via raadsinformatiebrieven (o.a. van het verwachte rendement van het Nieuwe Beleid van uw gemeenschappelijke regeling), Begroting 2023 en desgevraagd via presentaties. De tussentijdse evaluatie van het Nieuwe Beleid laat zien, dat de burgers en uw raad de juiste keuzes hebben gemaakt rondom uw vastgesteld beleid. Het milieurendement is onverwacht hoog; het bestuur wil eenieder die daarvoor zorg heeft gedragen bedanken. Hierbij is onder andere gebleken, dat samenwerking loont en dat duurzaamheidsvraagstukken en circulariteit niet alleen op nationaal of provinciaal niveau tot oplossingen en innovativiteit kunnen leiden.

Vanuit een subjectiviteitsbeginsel te acteren via een collectief kader, is RD Maasland voor haar aangesloten gemeenten dagelijks aan het werk om dit voor elkaar te krijgen. De inwoners van de gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw en Roerdalen zijn ONZE klanten. Dagelijks leveren onze medewerkers hun diensten deur-aan-deur, op de milieuparken, via het schoonhouden van de wegen

(veegwerker) en het reinigen van de kolken. Maar ook door voorlichting via diverse digitale media of traditioneel via telefoon of publicaties en door educatie op basisscholen. Graag willen we deze kracht van collectiviteit, samenwerking, ondersteuning en dienstbaarheid versterken en uitbreiden de komende jaren. Dit alles vanuit de schaalgrootte van de huidige aangesloten gemeenten, Midden-Limburg, Afval Samenwerking Limburg (ASL), Provinciaal (Provincie Limburg, Waterschap Limburg, LLTB, enz.).

Specialisering van RDM:

Het laatste jaar is reeds meerdere malen gebleken, dat grondstoffenmanagement in de bovenstaande opdracht een nadrukkelijke factor zal uitmaken van ons werk. Hierin wil RD Maasland zich vooral gaan onderscheiden en een nadrukkelijke rol gaan spelen ook ten dienste van andere organisaties binnen het domein van de grondstoffenstroom Organisch materiaal. Hierbij zijn in 2022 diverse overleggen geweest met bovenstaande partijen en zal in 2023 en de daaropvolgende jaren worden geïntensiveerd. De overheden tezamen hebben een beduidende massa aan organisch materiaal in hun beheer (bladeren, takken, bermmaaisel en GFT). Deze stroom vertegenwoordigt niet alleen een te verminderende kostenpost, maar is ook deels een oplossing voor onder andere hittestress, biodiversiteit, vervanging van kunstmest en bodemvitalisering. Samenwerking vanuit een Triple Helix gedachte heeft het bestuur voor ogen bij het operationeel maken van bovenstaande aanpak. RD Maasland wil graag dé verbindende factor zijn voor bovenstaande uitdaging: ondernemers, onderwijs en overheden verbinden ten dienste van grondstofmanagement in Midden-Limburg en daarbuiten.

Transitie:

RD Maasland wil graag in de toekomst de dienstverlening blijven uitvoeren voor u (de aangesloten gemeenten) en voor andere gemeenten in de regio. Daarvoor zullen we blijven streven naar goede dienstverlening, borging en monitoring. Dit alles om de raden, bestuurders en ambtelijke ondersteuning te voorzien van adequate informatie. We willen nadrukkelijk vraagbaak zijn voor u en andere partners; de daarvoor benodigde deskundigheid gaan we uitbouwen. Aanpalende opdrachten en uitdagingen blijven we aan werken, ook in 2024. Social return, educatie op basisscholen en ondersteuning bij lokale evenementen heeft daarbij – als vanouds – onze dagelijkse aandacht.

Vanuit een netwerkorganisatie wil RD Maasland de komende jaren ook groeien in het commercieel gedeelte van haar organisatie. Diverse voorbeelden (en Rd4 in het bijzonder) hebben ons de overtuiging gegeven dat verschillende vormen van dienstverlening ook goed uitvoerbaar zijn in de regio Midden-Limburg. De komende jaren gaan we daarmee nadrukkelijk meer energie en focus in aanbrengen, binnen de daarin gestelde kaders van rechtswegen.

Doelstellingen 2025 reeds bereikt; maar we zijn er nog niet:

De evaluatie in maart 2023 moet de huidige trend (anno november 2022) nog definitief bevestigen, maar de reductie van restafval na het ingevoerde Nieuwe Beleid is een groot succes en overtreft alle prognoses. Reeds nu behalen we het beoogde rendement van 2025! De kwaliteit van PDM en GFT zijn hoopvol gevend, maar moeten nog beter. Hiervoor zal RD Maasland de komende jaren nadrukkelijk haar focus opleggen, om zo bewustwording en schonere grondstofstromen hand-in-

hand te laten gaan. Daarnaast zijn nadelige bijeffecten – die grotendeels niet bij RD Maasland zijn belegd – een aanhoudend aandachtspunt bij de afstemming met uw gemeentelijke organisatie. Monitoring, analyseren en afstemming is daarbij cruciaal gebleken. Deze manier van samenwerking willen we versterken en beter borgen. Paradoxaal genoeg zal dit succes minder inkomsten genereren voor de deelnemende gemeenten dan door de externe adviseurs geprognosticeerd. Zo zal dus dit milieurendement een tijdelijke herijking vragen van de gemeentelijke inkomsten via het afvalbeleid.

Effectief:

Graag wil RDM haar kennis en netwerk inzetten voor de regio Midden-Limburg. Grootschalige projecten en netwerksamenwerkingsverbanden wil RDM graag omarmen en desgewenst in participeren. Hierbij denken we aan de Regio Deal Midden-Limburg of andere projecten, waarbij grondstoffenmanagement een rol spelen. Hierbij hebben wij vooral een voorkeur voor Triple Helix samenwerkingsverbanden (HAS, WUR, Yuverta, LLTB, Waterschap, Keyport, LWV, enz.) waarbij de overheden, ondernemers en onderwijs samen vormgeven aan gemeenschappelijke doelstellingen. In Q1 van 2023 zal er een Strategisch Meerjaren Plan worden vastgesteld, die meer efficiëntie én doelmatigheid moet borgen voor de toekomst van RDM, haar aangesloten gemeenten én de regio Midden-Limburg in het bijzonder. Daarbij wil RDM ook verder kijken dan haar natuurlijke werkgebied.

Efficiënt:

Door de steeds sneller transformerende samenleving en stijgende inflatie, wil RDM vooral investeren in kennis en kunde van haar personeel. De in 2022 ingezette koerswijziging laat nu al haar vruchten zien. Deze ingeslagen weg willen we versterken en uitbouwen; analyseren en op acteren zijn daarbij sleutelbegrippen. We kunnen de kosten alleen maar minder hoog laten worden door kennis te delen én op diverse niveaus samen te werken. Dit doen we versterkt binnen ASL-verband en met o.a. Rd4.

Transparant:

RDM bestaat 14 januari 2023 60 jaar en is daarmee de oudste gemeenschappelijke regeling van Nederland! In de afgelopen jaren zijn heel wat afspraken gemaakt en is er veel maatwerk geleverd, hetgeen allemaal ten dienste stond van een tevreden klant. Om efficiënt en transparant het geheel te kunnen borgen zal meer geïnvesteerd moeten worden in de borging van afspraken en de daarbij gekaderde prestatie (o.a. via de Archiefwet).

Dienstverleningsovereenkomsten zullen versterkt afgestemd en geborgd worden richting de gemeenten; waardoor verwachtingen en prestaties over en weer versterkt gekoppeld moeten worden. Ook de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) beoogde meer afstemming tussen de gemeenteraden en RDM. Hierin hebben we samen met ca 17 gemeenschappelijke regelingen in Limburg de samenwerking gezocht en hopen dat deze afstemming voor de toekomst blijft bestaan.

Dienstbaar:

‘Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst’, is een alom bekende uitspraak. Ook RDM en haar aangesloten gemeenten willen de komende jaren het afval bewustzijn nog meer versterken via haar Educatief programma op basisscholen. Daarnaast willen we graag de collectieve kennis borgen voor de aangesloten gemeenten, de regio Midden-Limburg en ook via ASL voor heel Limburg. Ook vragen/opdrachten die additioneel worden aangedragen, zullen we samen met de gemeenten graag oppakken. Hierbij is het spectrum van vragen niet beperkt tot het huidige pakket. Nadrukkelijk nodigen we de gemeenten in Midden-Limburg uit gebruik te maken van onze diensten en kennis. Daar waar nodig zullen we samenwerkingsverbanden aangaan, om te komen tot de gewenste dienstverlening.

We zijn enorm trots op onze medewerkers...zowel in de Buiten- als ook in de Binnendienst. Ondanks corona of andere belemmerende factoren, zijn onze mensen hun dienst blijven aanbieden aan onze klanten (uw burgers). Het kenmerkt de betrokkenheid en MKB-mentaliteit van RDM richting hun werkgevers, en dit willen we vooral versterken de komende jaren. Nadrukkelijk willen we ook investeren in de samenwerking met o.a. de Ondernemingsraad, die sinds 2022 weer opnieuw is ingesteld.

Transformerende wereld:

Diverse dossiers hebben ons dagelijks leven in de ‘greep’: CO₂, stikstof, energie, aardgas, water te kort/ teveel, hittestress, biodiversiteit, bodemvruchtbaarheid, Green Deal van de EU, enz. Bij heel veel van deze vraagstukken kan grondstoffenmanagement deels een oplossing bieden. RDM heeft eind 2021 gekozen zich te specialiseren in de grondstoffenstroom Organisch materiaal. Van bladeren, takken, grasmaaisel tot uiteindelijk GFT...dit alles kan (deels) ten dienste staan van de hierboven opgesomde dossiers. Deze activiteiten zullen binnen Roerdalen, Maasgouw en Leudal vormkrijgen in kleine projecten. Deze projecten zijn vooral geënt op het idee: korte ketens, ten dienste van lokale ondernemers. Deze projecten moeten leiden tot kostenvermindering én oplossingen bieden aan een transformerende wereld op de schaal Midden-Limburg.

Daarnaast moet samenwerking ook leiden tot meer grip op de vaak monopolistische markt. De daardoor ontstane afhankelijkheid is in de ogen van RDM niet wenselijk. Daarom zijn we nadrukkelijk op zoek naar samenwerking in welke vorm dan ook, zodat RDM en gemeenten onafhankelijk en zelfstandig kunnen blijven functioneren.

Ook onze Milieuparken zullen in de toekomst een andere rol krijgen dan die ze nu vervullen. Hiervoor zal in 2022/2023 onderzoek noodzakelijk zijn om te komen tot plannen voor de toekomst; dit geldt ook voor onze administratieve afhandeling (in- en extern). Deze is vooral nog analoog en zal snel moeten overschakelen naar een meer digitaal systeem. Hierdoor zullen er kansen ontstaan voor ons personeel en willen we vooral een modern én aantrekkelijk bedrijf blijven voor werkzoekenden. Ook voor de reeds werkende werknemers van RDM willen we de wettelijke kaders helemaal inzetten om ‘samen oud te worden’. Het vaak fysiek zware werk moet ook nog draagbaar zijn op latere leeftijd. RDM wil vroegtijdig met haar personeel en gemeenten bekijken hoe men maatwerk kan leveren bij deze zoektocht (de grote diversiteit binnen ons bedrijf is daarbij tevens een groot voordeel). De activiteiten Evenementen en Commercieel zullen in 2023 een traject in moeten gaan, waarin schaalvergroting het uitgangspunt moet zijn (binnen de wettelijke kaders die voor de Wgr gelden).

Samen richting de toekomst:

Samen met u, uw burgers en onze commerciële klanten willen we invulling geven aan dit bijzondere tijdsgewricht. Niemand kan de toekomst voorspellen, maar een ding weten we zeker: grondstoffen is de sleutel voor een andere manier van leven; ook voor de komende 60 jaar!

3. FINANCIELE KADERS

Afgelopen jaar is reeds uitvoerig toegelicht welke factoren ten grondslag liggen aan de stijging van de kosten of daling van de opbrengsten.

Voor de begroting van 2024 wordt uitgegaan van de volgende financiële kaders:

- Alle in 2022 uitgevoerde diensten;
- Aanpassing inzamelfrequentie restafval; per 1-1-'22 reeds ingevoerd(en de resultaten uit de voorlopige analyse/ evaluatie);
- Aanpassing inzamelfrequentie PMD per 1-1-'22 reed ingevoerd (en de resultaten uit de voorlopige analyse/ evaluatie);
- Kosten flankerende maatregelen en extra communicatie; Nieuwe Beleid
- De kosten van de verwerking van ingezamelde afvalstromen op basis van de uitkomsten van de meest recente (Europese) aanbestedingen
- Besparing kosten verwerking restafval o.b.v. resultaten uit de voorlopige analyse/ evaluatie Nieuw Beleid
- Verhoogde inzameling PMD; a.g.v. Nieuw Beleid
- Stijging kosten composteren GFT o.b.v. verwachting inzamelscenario.
- Personeelslasten conform vigerende CAO indexering.
- Prijsstijging inkopen individuele beoordeling per post (indien mogelijk) anders algemene indexatie van 5%.
- Handhaven poorttarief €. 15,- per 0,5m3 (met name Grof restafval en Hout)
- Handhaven poorttarief €. 7,50. Per 0,25m3

De bijzondere omstandigheden waarin we ons thans wereldwijd bevinden, laten ook RDM niet ongemoeid. De polycrisis is op alle fronten ook voor RDM merkbaar en vormt derhalve een additioneel risico. Daar waar we voorheen (in zeker zin) stabiele prijzen konden begroten, zijn dit 'dagkoersen' geworden. Brandstofprijzen, verwerking van grondstoffen, loonstijgingen, energiekosten, materiaal- en repartiekosten zijn zienderogen gestegen. Wat deze kostenposten de komende maanden, jaren aan prijsstijging kennen is zeer moeilijk in te schatten. RDM is zich daarvan bewust en zoekt daarom steeds vaker alternatieven. Deze zoektocht doen we intern- en extern door ons versterkt te organiseren (o.a. met Rd4 en toeleveringsbedrijven).

De wettelijke en additionele cyclus van functioneringsgesprekken en het maken van Persoonlijke ontwikkelingsplannen (lees: maatwerk), heeft in 2022 een nieuwe start gekend. De dossiers zijn bekeken en aangevuld. Voor 2024 zullen we dit versterkt inzetten en vooral de loopbaanontwikkeling aan het einde van het werkzame leven zoveel mogelijk begeleiden naar een traject van wederzijds 'kunnen en vermogen'. De wetgever heeft hiervoor extra mogelijkheden gegeven, en deze zullen we versterkt onder de aandacht brengen van ons personeel.

De grondstoffenstromen zullen (door de vaak oligopolistische markt) een stijging kennen die zich momenteel aftekent (o.a. bij de verwerking van GFT). RDM heeft via ASL een positie verworven

binnen de werkgroep GFT en is actief aan de slag via o.a. Keyport, LLTB, HAS, WUR, Waterschap en provincie om een andere invulling te geven aan de grondstoffenstroom organisch materiaal. De gemeenten Leudal, Maasgouw en Roerdalen participeren hierin en bezien hoe ze hun interne Groenafvalstroom kunnen meebuigen richting bovengenoemde project. De daarbij omarmde circulaire gedachte van grondstoffenstroom ten dienste te stellen van de lokale landbouwtransitie én bodemvitalisering (o.a. om de verdroging tegen te gaan), is ook aangereikt door RDM voor de propositie van de Regio Deal Midden-Limburg. RDM zoekt daardoor bewust de integrale publieke meerwaarde op, en daarmee de toegevoegde waarde van een samenwerkingsverband via de Wet gemeenschappelijke regeling. Tevens heeft RDM door samenwerking een win-win-win situatie voor ogen via een nader in te vullen Triple Helix construct ten dienste van bovenstaande opgave. Kijkende naar de methodiek van Triple Helix, is RDM één van de weinige samenwerkingsverbanden in Midden-Limburg die inhoud kan geven aan o.a. de buiging van organisch materiaal. Voor de RDM-gemeenten zit dit dan vooral in de integraliteit én kostenbeheersing op lange termijn.

Doorlopende risico's:

Zoals voor alle samenwerkingsverbanden binnen het construct Wet gemeenschappelijke regeling, moet ook RDM reeds 'vroeg' in de begrotingscyclus van uw gemeente de Kadernota/ Begroting aanleveren. Dit kan niet anders, dan gepaard gaan met enkele aannames in voorliggend schrijven. Om deze reden wordt in het boekjaar zelf – daar waar nodig – de begroting op onderdelen gewijzigd. Mochten deze wijzigingen gevolgen hebben voor de reeds begrote bijdragen van de gemeenten, dan zullen deze voor zienswijze worden voorgelegd aan de gemeenteraden.

De meest voor de hand liggende risico's betreffen:

- Brandstofkosten;
- Energiekosten;
- Kosten ten dienste van het verwerken van grondstoffenstroom;
- Nog niet bekende toekomstige CAO loonstijgingen;
- Vergoedingen voor grondstoffenstroom;
- Additionele belasting van de organisatie;
- Stijgende inflatie;
- Oligopolistische markt van grondstoffenstromen;
- Tijdig inspelen én onderkennen van behoeftepakket van de aangesloten gemeenten en de regio Midden-Limburg;
- Kennis en kunde bij de tijds houden ten dienste van de Beleidsondersteuning).

Het Nieuwe Afvalbeleid:

De gemaakte keuzes van de gemeenteraden van Leudal, Maasgouw en Roerdalen heeft RDM in operationele zin uitgevoerd in 2022. In maart 2023 wordt er een evaluatie gehouden en deze zal ter hand gesteld worden van de desbetreffende gemeenteraden. De resultaten (kijkende vanaf het momentum november 2022) is zeer positief als we kijken naar het Milieurendement van het Nieuwe Beleid. Ca 80 kg restafval per inwoner mogen we nu registreren; hetgeen nu al betekent, dat het beoogde doel aangaande deze grondstoffenstroom is behaald. Dit alles verdient een compliment aan de inwoners van Leudal, Maasgouw en Roerdalen én aan alle betrokken partijen.

Paradoxaal binnen het totale proces van het Nieuwe beleid is enerzijds het geprognostiseerde effect voor de gemeenten door externe adviseurs en anderzijds het grote milieurendement.

Welke additionele keuzes de gemeenteraden van de aangesloten gemeenten nemen n.a.v. de evaluatie van het Nieuwe Beleid in maart 2023, maakt uiteraard geen onderdeel uit van deze Kadernota en aangereikte Begroting van 2024 (de Begroting gaat reeds in maart 2023 in de gemeentelijke cyclus).

Kijkende naar het jaar 2024, heeft het bestuur in dit document wel enkele keuzes gemaakt aangaande de versterking van de positie en koersbepaling (binnen de bestaande kaders en trends) voor RD Maasland. Deze hebben vooral als doel: stabiliseren wat goed is en transformeren wat ten dienste kan staan voor uw gemeenten en uw RD Maasland.

Het bestuur hoopt dan ook op een succesvol 2024, waarin efficiënt en effectief hand-in-hand gaan in een transformerende wereld. Investeren om te genereren; niet alleen voor nu, maar ook voor overmorgen...via het creëren van publieke meerwaarde.

Bestuur van RD Maasland

14 december 2022 te Leudal.

Voorzitter

Secretaris